İHRACAT, TRANSİT TİCARET, İHRACAT SAYILAN SATIŞ VE TESLİMLER İLE DÖVİZ KAZANDIRICI HİZMET VE FAALİYETLERDE VERGİ, RESİM VE HARÇ İSTİSNASI HAKKINDA UYGULAMA TALİMATI

BİRİNCİ BÖLÜM
Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Talimatın amacı, 23/12/1999 tarihli ve 99/13812 sayılı İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Karar ve 18/5/2017 tarihli ve 30070 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat: 2017/4) hükümleri ile Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasına verilen görev ve yetkiler çerçevesinde belgeli ve belgesiz ihracat kredilerinin kullanım ve taahhüt kapatma usulleri ile kredi dışı işlemlere ilişkin gerekli düzenlemeleri yapmaktır.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Talimat, 99/13812 sayılı Karar, 1/7/1964 tarihli ve 488 sayılı Damga Vergisi Kanununun ek 2 nci ve 2/7/1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununun ek 1 inci maddeleri ile 2017/4 sayılı Tebliğ hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 3 – (1) Bu Talimatta geçen;

a) 2017/4 sayılı Tebliğ: İhracat, Transit Ticaret, İhracat Sayılan Satış ve Teslimler ile Döviz Kazandırıcı Hizmet ve Faaliyetlerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Hakkında Tebliğ (İhracat:2017/4)'i,

b) Bakanlık: Ticaret Bakanlığını,

c) Belge: Dâhilde İşleme İzin Belgesi veya Vergi, Resim ve Harç İstisnası Belgesini,

ç) Belgeli İhracat Kredisi: Dâhilde İşleme İzin Belgesi veya Vergi, Resim ve Harç İstisnası Belgesi kapsamında kullanılan krediyi,

d) Belgesiz İhracat Kredisi: Herhangi bir belge ile bağlantılı olmaksızın ihracatın finansmanı amacıyla kullanılan krediyi,

e) Bölge Müdürlüğü: Bakanlık taşra teşkilatında yer alan Bölge Müdürlüklerini,

f) BSMV: Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisini,

g) DAB: Döviz Alım Belgesini,

ğ) DFİF: Destekleme ve Fiyat İstikrar Fonunu,
h) DİİB: Dâhilde İşleme İzin Belgesini,
ı) DSB: Döviz Satım Belgesini,
i) DTH: Döviz Tevdiat Hesabını,
j) Elektronik ortam: 2017/4 Sayılı Tebliğ'de tanımlanan elektronik ortamı
k) GB: Gümrük Beyannamesini,
l) GKS: Genel Kredi Sözleşmesini,
m) KDV: Katma Değer Vergisini,
n) KKDF: Kaynak Kullanımını Destekleme Fonunu,
o) TCMB: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasını,
ö) VRHİ: Vergi, resim ve harç istisnasını,
p) VRHİB: Vergi, Resim ve Harç İstisnası Belgesini,
ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM
Vergi, Resim ve Harç İstisnasının Genel Esasları

Vergi, resim ve harç istisnası uygulaması ve ihracat taahhüdü

MADDE 4 – (1) Bu Talimatın 2 nci maddesinde yer alan düzenlemeler kapsamındaki VRHİ uygulaması; 6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu ile ihdas edilen BSMV, 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu ile ihdas edilen damga vergisi, 492 sayılı Harçlar Kanunu gereğince alınan harçlar ile diğer kanunlarda yer alan vergi, resim ve harçların firma tarafından ihracat taahhüdünün yerine getirilmesi şartına bağlı olarak tahsil edilmemelerini, ihracat taahhüdünün yerine getirilmemesi halinde gerçekleşmeyen kısma ait alınmayan vergi, resim ve harçların vergi mevzuatı ile belirlenen esas ve usullere göre tahsilini ifade eder.

(2) 2017/4 sayılı Tebliğde herhangi bir belge ile irtibatlandırılmaksızın resen istisna uygulanabileceği belirtilen işlemler için bu Talimat hükümleri uygulanmaz.

(3) İhracat taahhüdü aşağıda belirtilen şekillerde yerine getirilebilir:

a) İhracat mevzuatı ile gümrük mevzuatı hükümleri çerçevesinde yapılacak mal ihracatı.

b) İlgili mevzuat ile belirlenen ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerden elde edilen gelirler.

(4) Transit ticaretin finansmanında kullanılan kredilerin taahhütleri transit ticaret faaliyetiyle ilgili gelirlere kapatılır.

Vergi, resim ve harç istisnası uygulanan işlemler

MADDE 5 – (1) Aşağıda belirtilen işlemlere; belge alınmasının zorunlu olduğu hallerde belge geçerlilik süresi içerisinde ve belgede yer alan faaliyet tutarıyla sınırlı olmak kaydıyla, VRHİ uygulanır:

a) İhracat, ihracat sayılan satış ve teslimler, döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler ile transit ticaretin finansmanında kullanılmak kaydıyla bankalarca kullandırılan her türlü sevk öncesi ve sevk sonrası krediler (Türk Eximbank'ın fon temini işlemleri, bu banka tarafından aracı bankalar vasıtasıyla kullandırılan krediler ve TCMB tarafından Türk Eximbank'a açılan kısa vadeli senet reeskont kredileri ile Türk Parası Kıymetini Koruma hakkındaki mevzuat uyarınca ihracat taahhüdüne bağlı olarak kullandırılan altın kredileri dâhil) ve firmaların sağladıkları prefinansmanlar ile bunların geri ödenmesi.

b) İhracatla ilgili işlem yapan bankaların (TCMB dâhil), faktoring şirketlerinin, sigorta şirketlerinin, noterlerin ve diğer kuruluşların ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerle ilgili olarak yapmış oldukları bütün hizmet ve muameleler (Türk Eximbank'ın ihracat kredi sigortası/garantisi ile ilgili işlemleri dâhil) dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar ve kambiyo işlemleri.

c) Dâhilde işleme rejimi kapsamında yapılan ithalat ve/veya yurt içi alımlar ile ilgili işlemler ve bunların finansmanı amacıyla kullanılan krediler.

ç) İhracat karşılığı yapılacak her türlü ödemeler, ihracat, ihracat sayılan satış ve teslimler, döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler ile transit ticaretle ilgili işlemler ve bu işlemler sebebiyle düzenlenen kâğıtlar.

(2) Belge sahibi firmaların belge konusu işe ilişkin mal, malzeme veya hizmet temin ettiği yurt içinde yerleşik kişi ve kurumlarla yapacağı işlemler ile bu işlemler nedeniyle düzenlenen kâğıtlara damga vergisi ve harç istisnası uygulanması için, her iki işlem tarafının da o işle ilgili olarak düzenlenmiş belgeye sahip olması şarttır.

(3) DİİB kapsamında yapılacak ithal işlemleri ve bu işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kâğıtlar, transfer işlemleri, ithalat akreditifinin açılması sırasında düzenlenen GKS, yurt dışına verilen garanti ve teminat mektupları, gümrük muafiyetli ithalat için gümrüklere verilmek üzere bankalarca belge süresi içinde düzenlenen teminat mektupları ile dâhilde mal alımına ilişkin teminat ve garantiler için belge süresi sona ermiş olsa bile ihracat taahhüdü kapatılıncaya kadar VRHİ uygulanmaya devam eder.

(4) Belgeli işlemlerde taahhütle sınırlı olmak üzere, belgenin veriliş amacına ve mahiyetine uygun olarak düzenlenen garanti ve teminat mektupları için belge süresi sona ermiş olsa bile ihracat taahhüdü kapatılıncaya kadar VRHİ uygulanmaya devam eder.

Vergi, resim ve harç istisnası uygulanmayan işlemler

MADDE 6 – (1) 2017/4 sayılı Tebliğ hükümleri çerçevesinde resen uygulanan istisnalar hariç olmak üzere belgenin alınmasından önce veya belgenin geçerlilik süresinin dolmasından sonra, belgeye bağlanan iş ile ilgili olarak yapılan işlemlere VRHİ uygulanmaz.

(2) İhracat bedelinden mahsup ve mahsuben transfer nedeniyle bir komisyon alınıyorsa komisyondan doğan BSMV'ye istisna uygulanmaz.

Teminat

MADDE 7 – (1) Bankalar ve diğer kuruluşlarca (gümrükler hariç) uygulanan VRHİ için herhangi bir teminat alınmaz. Ancak bankalar mükellefi oldukları BSMV için teminat alabilirler.

Kredi dışı vergi, resim ve harç istisnası bildirimi

MADDE 8 – (1) Uygulanan VRHİ, uygulayıcı kuruluş tarafından elektronik ortama veya elektronik ortamda oluşturulan istisna kayıt formuna işlenir. İstisnaların kayıt formuna işlenmesi durumunda, uygulayıcı kuruluş tarafından tarih de belirtilmek suretiyle onaylanan ve üzerine istisnaların işlenmiş olduğu istisna kayıt formu, belge sahibi firma tarafından elektronik ortamda kaydedilir.

(2) Uygulanan VRHİ, uygulayıcı kuruluş tarafından en geç uygulama tarihini takip eden 30 gün içinde firmanın bağlı olduğu vergi dairesine bildirilir. Belgeli işlemlerde bu bildirime belgenin bir kopyası eklenir.

(3) BSMV'nin mükellefi banka olduğundan, BSMV istisnası için vergi dairesine bildirimde bulunulmaz.

(4) BSMV istisnasına ilişkin taahhüdün gerçekleştirilmemesi durumunda, istisnayı uygulayan bankaca BSMV beyannamesi ilgili (bankanın bağlı olduğu) vergi dairesine verilir ve vergi borcu ile istisnanın uygulandığı tarih dikkate alınarak 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa göre hesaplanan ceza ve gecikme faizi ile birlikte aynı vergi dairesine ödenir. Beyanname verilmesine karşın süresinde ödenmeyen ya da beyannamenin süresinde verilmemesi sebebiyle geç ödenen BSMV'ler için ayrıca 21/7/1953 tarihli ve 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun hükümlerine göre gecikme zammı da uygulanır.

(5) İhracat akreditifi için uygulanan damga vergisi istisnası kesin mahiyette olduğundan, bu istisna için vergi dairesine bildirimde bulunulmaz. Tamamen veya kısmen kullanılmayan ihracat akreditifi için damga vergisi doğmaz.

(6) İhracat akreditiflerinin peşin ödemeye olanak tanıyan kısmı tutarındaki ihracatın akreditif vadesine kadar gerçekleşmemesi halinde, gerçekleşmeyen kısım için uygulanan VRHİ'nin tahsili gerektiğinden, peşin ödemeye ilişkin kısmın alışı sırasında bu tutara tekabül eden VRHİ vergi dairesine bildirilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM
Kredilerde Vergi, Resim ve Harç İstisnası Uygulaması

Döviz kredilerinin genel esasları

MADDE 9 – (1) Türkiye'de yerleşik kişilerin, yurt dışından veya yurt içinden döviz kredisi kullanımına ilişkin usul ve esaslar Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile bu Karara bağlı olarak çıkarılan Tebliğ ve Genelgeler ile düzenlenmiştir. Bu Talimat kapsamında kullanılacak döviz kredilerinin Türk Parası Kıymetini Koruma Hakkında 32 Sayılı Karar ile bu Karara bağlı olarak çıkarılan Tebliğ ve Genelgeler ile tespit edilen usul ve esaslara uygun olması gereklidir.

(2) Belgeli ihracat döviz kredilerinin vadesi belge süresinden uzun olabilir. Ancak, bu kredilerin sadece belge süresi içerisindeki işlemleri VRHİ uygulamasından yararlandırılır.

Belgeli döviz kredileri

MADDE 10 – (1) Bu kredilerin istisnadan yararlanma süresi belgenin geçerlik süresi ile sınırlıdır.

(2) Belge kapsamında aynı anda kullanılacak kredilerin toplamı, belgede kayıtlı ihracat taahhüdünü, kredilerin adat (gün x kredi tutarı) toplamı ise belgede kayıtlı taahhüt tutarı ile belge süresinin çarpımı sonucu bulunacak adat toplamını aşamaz.

(3) Belge kapsamındaki faaliyetlerden elde edilen dövizin bankalarca alışı sırasında firma beyanına istinaden DAB veya bu dövizin firmanın hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde belgenin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontu düzenlenebilir.[1]

(4) Kredi vadesinin belge süresi içinde kalması kaydıyla, kredi vadesi ile belge süresi sonu arasındaki sürede ve belge başvuru tarihi ile belgenin düzenlendiği tarih arasındaki sürede elde edilen döviz gelirleri de taahhüt kapatmada kullanılabilir.[2]

(5) İhracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanında kullanılan krediler için VRHİB'nin; ihracat ve ihracat sayılan satış ve teslimlere yönelik gümrük muafiyetli mal ithali için ithalatın finansmanında kullanılan kredilerde ise DİİB'nin düzenlenmesi gerekir.[3]

Transit ticaret kapsamında satın alınacak malların finansmanında kullanılan döviz kredileri

MADDE 11 – (1) Türkiye'deki bankalardan veya yurt dışından transit ticaretin finansmanı için temin edilen döviz kredileri, satış bedeli tahsil edilmemesi kaydıyla yurt dışından (serbest bölgeler dâhil) satın alınacak malların bedellerinin ödenmesinde kullanılır.

(2) Kredi kullandıran banka bir defaya mahsus olmak üzere transit ticaret yapacak firmanın vergi kimlik numarasını gösterir vergi dairesinden alınan belge veya bu belgenin onaylı fotokopisi ile Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi aslı veya onaylı fotokopisinin ibraz edilmesini ister.

(3) Krediyi kullanan firma her bir kredi talebinde alım ve satım sözleşmesini veya alış ve satışa ilişkin faturaları ibraz eder.

(4) Transit ticarete konu malın satın alınması ve satılması ile transit ticaretin finansmanında kullandırılan kredilerin, VRHİ'den yararlanma süresi transit ticaret alış bedelinin transfer tarihinden, transit ticaret alış bedelinin vadeli akreditif vasıtasıyla ödendiği işlemlerde ise transit ticaret işlemlerinin başlangıcından itibaren 18 (on sekiz) aydır.

(5) Kredilerin geri ödemesi transit ticaret konusu malın satış gelirleriyle yapılır. Aksi halde, uygulanan istisnalar eksik ödeme oranında tahsil edilir.

Fındık ihracatının finansmanında kullanılacak krediler

MADDE 12 – (1) Fındık kırma ve/veya işleme tesisi bulunan (sahibi olan/kiralayan) ve ana iştigal konusu fındık olan firmalar ile bu firmaların en az %51 hissesine sahip olduğu ve ana iştigal konusu fındık olan firmalar fındık ihracatının finansmanı için kredi kullanabilirler.

(2) Bankalar, birinci fıkrada belirtilen özelliklere sahip firmaların prefinansman kredisi kullanmaları durumunda, gelen döviz için düzenlenecek DAB/dekont üzerine kredinin fındık ihracatı için olduğunu belirten bir not düşerler.[4]

(3) Bu kredilerin ihracat taahhüdüne fındık dışındaki ihracat da sayılır. Ancak, fındık ihracatı için kullanılmayan kredinin ihracat taahhüdü fındık ihracatıyla kapatılamaz.[5]

Prefinansman kredileri

MADDE 13 – (1) İhracat, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerle ilgili mal ve hizmet alımlarının finansmanı amacıyla yurt dışından döviz veya Türk Lirası olarak temin edilen krediye prefinansman kredisi denir.

(2) Prefinansman kredisi olarak getirilen döviz Türk lirasına çevrilebilir veya lehtar adına açılacak bir döviz tevdiat hesabına ya da geçici bir döviz hesabına alınabilir.

(3) Döviz cinsi prefinansman kredisinin kullanım tarihi kredinin aracı bankanın muhabir hesabına alacak kaydedildiği tarihtir.

(4) Kredinin geri ödemesi, kredi süresi içinde satılan mal veya hizmet bedellerinin kullanılması, döviz satışı yapılması ya da firmanın DTH'sindeki tutarların transferi suretiyle yapılabilir.

(5) Döviz cinsi prefinansman kredisi geri ödemesinin Türkiye'deki aracı bankaya Türk lirası olarak ödenmesi, banka tarafından döviz satışı yapılması ve yurt dışına transfer yapılması veya firmanın DTH'sinden aracı banka tarafından bir komisyon tahsil edilerek transfer edilmesi işlemlerinden doğan BSMV için istisna uygulanır.

(6) Döviz cinsi prefinansman kredisinin kullanımı sırasında tahsil edilen faiz ve komisyonlar kredinin ihracat taahhüt tutarına eklenir.[6]

Mal ihracının finansmanında kullanılan belgesiz döviz kredileri

MADDE 14 – (1) Krediye ilişkin ihracat taahhüdü, belgesiz ihracat kredilerinin vergi, resim ve harç istisnasından yararlanma süresi içerisinde gerçekleştirilen ihracat ile kapatılır.

(2) Kredi, ilk dilimin kullanıldığı tarihten başlayarak borçlu cari hesap şeklinde takip edilebilir.

(3) Krediye ilişkin ihracat taahhüt tutarı, kredinin 2017/4 sayılı Tebliğde belirtilen VRHİ uygulamasından yararlanma süresi içinde ulaştığı en yüksek seviye ile tahakkuk ettirilen faiz ve komisyonların toplamına eşittir.

(4) Kredinin borçlu cari hesap şekilde kullanımında, GKS'de belirtilenden farklı bir döviz cinsi de esas alınabilir. Bu durumda, kredinin kullandırıldığı tarihteki TCMB çapraz kurları esas alınarak kullanılan döviz cinsinin GKS'de belirtilen döviz cinsinden karşılığı hesaplanır.

(5) Kredi DİİB'nin taahhüdünün kapatılmasında kullanılan malların ihracının finansmanında kullanılsa dahi, krediye ilişkin ihracat taahhüdü DİİB taahhüdünden bağımsız olarak takip edilir.

Belge kapsamındaki döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin ve ihracat sayılan satış ve teslimlerin finansmanında kullanılan döviz kredileri[7]

MADDE 15 – (1) Krediye ilişkin taahhüt, ilgili belgeye ilişkin taahhüdün yerine getirilmesi ile kapatılır.

(2) Kredi kullanıldığı tarihten başlayarak belge süresi içerisinde kısım kısım kullanılabilir, ilk dilimin kullanıldığı tarihten başlayarak borçlu cari hesap şeklinde takip edilebilir, vadesinden önce kredi riski azaltılabilir veya kredi borcunun tamamen geri ödenmesinden sonra kredi sözleşmesini feshetmeksizin tekrar kullanım yapılabilir. Bu durumda krediye ilişkin taahhüt, kullanılan kredi tutarının ulaştığı en yüksek seviyeye faiz ve komisyonların eklenmesi ile elde edilecek tutara eşittir.

Türk lirası kredilerin genel esasları

MADDE 16 – (1) Türk lirası kredileri, Türkiye'deki bankalarca ihracat ile belge kapsamındaki ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerinin finansmanı için Türk lirası olarak kullanılan, riski Türk lirası olarak takip edilen ve faizi Türk lirası olarak tahakkuk ettirilen kredilerdir.

Mal ihracının finansmanında kullanılan belgesiz Türk lirası krediler

MADDE 17 – (1) Bu kapsamda kullanılabilecek Türk lirası kredi türleri şunlardır:

a) Fiili ihracattan önce kullanılan Türk lirası ihracat kredisi:

1) Krediye ilişkin ihracat taahhüt tutarı, kredi sözleşmesi tarihindeki, daha önce düzenlenmiş bir GKS kullanılmış ise kredinin açıldığı tarihteki, TCMB döviz alış kurlarına göre hesaplanır. (Türk Eximbank kullandırdığı kredilere ilişkin ihracat taahhüt tutarını kendi belirlediği esaslara göre hesaplar.)

2) Kredi ilk dilimin kullanıldığı tarihten başlayarak kısım kısım kullanılabilir ya da borçlu cari hesap şeklinde takip edilebilir. Bu durumda kredinin ulaştığı en yüksek seviye ihracat taahhüt tutarına eşittir. Buna göre, kredinin VRHİ uygulamasından yararlanabileceği süre içinde ulaştığı en yüksek seviye, açılan kredinin toplam tutarından düşük olsa dahi taahhüt tutarı olarak esas alınır ve kredinin açıldığı tarihteki TCMB döviz alış kuruna göre ihracat taahhüdü hesaplanır.

3) Tahakkuk ettirilecek faiz, komisyon ve masraflar krediye ilişkin ihracat taahhüdüne dâhil edilmez.

4) Kredi, DİİB'nin taahhüdünün kapatılmasında kullanılan malların ihracının finansmanında kullanılsa dahi krediye ilişkin ihracat taahhütleri belge taahhüdünden bağımsız olarak takip edilir.

b) Fiili ihracattan sonra kullanılan Türk lirası ihracat kredisi:

1) GB'deki FOB bedelin, kredinin verildiği tarihteki TCMB döviz alış kurundan karşılığı kadar kredi kullanılabilir. Kredi vadesi ihracat bedelinin tahsil süresi ile sınırlıdır. Kredi, ihracatçıya rücu edilebilen ve muteber bir bankanın kabul ya da avalini taşımayan poliçe, bono veya şahıs çekinin iştira edilmesi yöntemiyle de kullanılabilir. Bu şekilde kullanılması kredinin niteliğini değiştirmez.

2) Kredi kullandırıldığında, GB'ye kredi taahhüdüne sayıldığına ilişkin olarak elektronik ortam üzerinden şerh düşülür. Yukarıda belirtilen süre içinde krediye uygulanan VRHİ kesin mahiyette olduğundan ayrıca bir taahhüt kapatma işlemi yapılmaz. Vergi dairesine yapılan bildirimde istisnanın kesin mahiyette olduğu da belirtilir.

Belge kapsamındaki döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanı ile ihracat sayılan satış ve teslimlerde kullanılan Türk lirası krediler[8]

MADDE 18 – (1) Döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler ile ihracat sayılan satış ve teslimlerin finansmanı amacıyla belge alınması kaydıyla Türk lirası kredi kullanılabilir. [9]

(2) Kredinin VRHİ uygulamasından yararlanma süresi VRHİB ya da DİİB süresi ile sınırlıdır. Kredinin verildiği tarihteki TCMB döviz alış kurundan ABD doları değeri tespit edilerek belgeye işlenir.

(3) Bu kapsamda en fazla belgede kayıtlı faaliyet tutarı kadar kredi kullanılabilir. Krediye ilişkin faiz ve komisyonlar kredi taahhüdünün hesaplanmasında dikkate alınmaz.

(4) Belge ihracat taahhüdünün yerine getirilmesi ile belge kapsamında kullanılan kredinin taahhüdü de gerçekleşmiş olur.

(5) Kredi, kullanılmaya başlandığı tarihten itibaren belge süresi içerisinde kısım kısım kullanılabilir, vadeden önce kredi riski azaltılabilir veya kredi borcunun tamamen geri ödenmesinden sonra (kredi sözleşmesini feshetmeksizin) tekrar kullanım yapılabilir. Bu durumda krediye ilişkin taahhüt, kullanılan kredi tutarının ulaştığı en yüksek seviyeye (kredinin en yüksek riski) eşittir.

(6) VRHİB kapsamındaki döviz kazandırıcı hizmetin alıcısı tarafından keşide edilen döviz cinsi şahıs çekinin bir banka tarafından iştira edilmesine kadar, bu işlem ile ilgili olarak Türk lirası kredi kullanılabilir. Bu durumda, VRHİB'ye kullanılan kredinin karşılığı olarak çek tutarı işlenir. Söz konusu çek ABD doları dışında bir döviz cinsinden düzenlenmiş ise çekin ABD doları karşılığı iştira tarihindeki TCMB çapraz kurları esas alınarak hesaplanır.

(7) Bankalar bu tür çekleri iştira etmeksizin teminat olarak kabul ederek de Türk lirası kredi kullandırabilirler.

Kredilerin VRHİ uygulamasından yararlanma süreleri ve süre uzatımı

MADDE 19 – (1) Belgesiz kredilerde kredinin VRHİ uygulamasından yararlanma süresi 24 (yirmi dört) aydır. Ayrıca, ilgili firma tarafından taahhüt edilen ihracatın %50'sinin gerçekleştirildiğinin tevsiki kaydıyla, krediye ilişkin taahhüt süresi ilgili banka tarafından 6 (altı) ay uzatılır.

(2) Gemi inşa ve ihracının finansmanı amacıyla kullanılan kredilerde (hazır gemi hariç) gemi inşa faaliyetinin %50'sinin tamamlandığının Deniz Ticaret Odasından alınan ekspertiz raporuyla tevsiki kaydıyla, krediye ilişkin taahhüt süresi ilgili banka tarafından azami 6 (altı) ay uzatılır.

(3) Belgeli kredilerde VRHİ uygulamasından yararlanma süresi belge süresiyle sınırlıdır.

(4) Belge süresinin uzatılması halinde kredinin vadesi ile VRHİ uygulamasından yararlanma süresi belge süresi sonuna kadar uzatılabilir.

(5) Belge konusu işin tasfiyesine yönelik olarak Bakanlık tarafından hukuki ve mali işlemler sonuçlanıncaya kadar belge süresinin uzatılması halinde nakit olarak kullanılan kredinin vadesinin bu süre sonuna kadar uzatılması mümkün değildir. Ancak, kredi dışı işlemlere VRHİ uygulanmasına belgeye verilen uzatma süresi içerisinde de devam edilir.

(6) 2017/4 sayılı Tebliğde belirtilen mücbir sebep ve fevkalade hal durumlarının belgeli ve belgesiz kredilerin süresi içinde meydana gelmesi halinde ihracat taahhüdü süresi (ek süreler dâhil) bitim tarihinden itibaren ek süre verilebilir.

(7) Mücbir sebep ve fevkalade halden yararlanılabilmesi için belgeli kredilerde en geç belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içinde elektronik ortamda Bakanlığa, belgesiz kredilerde ise en geç VRHİ uygulamasından yararlanma süresinin sonunu takip eden 1 (bir) ay içinde krediyi kullandıran bankaya başvurulması zorunludur. Belirtilen süreler dışında yapılan başvurular değerlendirilmeye alınmaz.

(8) Kredi kuruluşlarınca, krediye ilişkin ihracat taahhüdü süresi, mücbir sebep haline ilişkin ilgili kamu kurumundan alınacak belgede belirtilen süre kadar, 1 (bir) yılı geçmemek üzere uzatılabilir. İlgili kamu kurumundan alınacak belgede belirtilen sürenin bir yılı aşması durumunda, krediyi kullandıran kuruluş tarafından Bakanlığın uygun görüşüne istinaden işlem yapılır.

(9) Mücbir sebep ve fevkalade hal durumları yalnız süre uzatımlarında dikkate alınır, ihracat taahhüdünü ortadan kaldırmaz.

(10) Mücbir sebep ve fevkalade hal durumlarına istinaden taahhüt süresinin uzatılması durumunda, bu sürede yapılan işlemler de taahhüde sayılır ve VRHİ uygulamasından yararlandırılır.

(11) VRHİB veya DİİB için ek süre alınması halinde, ek süre belge süresi bitiminden itibaren hüküm ifade eder.[10]

(12) İlgili mevzuat ile kredinin VRHİ uygulamasından yararlanma süresinin uzatılması durumunda, bankalar kullandırdıkları belgeli ve belgesiz ihracat kredisi vadelerini bu süre kadar uzatabilir. Kredi vadesinin uzatılan belge süresinden daha uzun olması halinde, sadece belge süresi içerisindeki işlemler VRHİ uygulamasından yararlandırılır. Kredi vadesinin bankalarca uzatılmaması halinde bile bu süre kredi taahhüdü yönünden dikkate alınır. Ayrıca, uzatılan belge süresini aşmamak üzere belge kapsamında yeni bir kredi kullandırılması mümkündür.

(13) Belge kapsamında kullanılan krediye ilişkin işlemler sadece belge süresi içinde VRHİ uygulamasından yararlandırılır. Belge süresi bitiminden sonra gerçekleşen krediye ilişkin işlemler için VRHİ uygulanmaz. Bu durumda, sadece kredinin VRHİ uygulanan bölümü için taahhüt kapatması yapılır.

(14) Belgesiz kredilerin VRHİ uygulamasından yararlanabileceği sürenin bitiminden sonra gerçekleşen krediye ilişkin işlemler için VRHİ uygulanmaz.

(15) Sevk sonrası Türk lirası ihracat kredilerinde kredinin VRHİ uygulamasından yararlanma süresi ihracat bedellerinin tahsil süresi kadardır. Bu kredilerin VRHİ uygulamasından yararlanma süreleri uzatılmaz.

(16) Peşin olarak tahsil edilen mal veya hizmet satışı bedellerin kullanım süreleri içinde ilgili mal veya hizmet satışının yapılması gereklidir. Mal ve hizmet satışının bu sürede yapılmaması halinde kambiyo mevzuatının ilgili hükümlerine göre işlem yapılır.

(17) Prefinansman kredisine dönüşen peşin bedeller, peşin ödemeyi yapan yurt dışındaki alıcının onaylaması kaydıyla kredinin vadesi, verilen ek süreler kadar uzatılabilir. Peşin bedelin süre uzatımından önce iade edilmesi durumunda, süre uzatımı kredi taahhüdünün yerine getirilmesi için kullanılır.

Belgesiz ihracat kredilerinde kredi taahhüdünün kapatılması

MADDE 20 – (1) Aşağıda yer alan ihracat şekilleri belgesiz kredilerde taahhüde sayılmaz:

a) İhraç sayılan satış ve teslimler ile hizmet ihracından sağlanan bedeller.

b) Transit ticaretten, sınır ticaretinden sağlanan döviz gelirleri.

c) İhraç edildikten sonra yurda geri getirilen mallar.

ç) Denetim elemanlarınca gerçeğe aykırı olduğu tespit edilen ihracat.

d) Bedelsiz ihracat.

(2) Aşağıda yer alan ihracat şekilleri belgesiz kredilerde taahhüde sayılır:

a) Döviz alış tarihi ile ihraç tarihinin kredi vadesi içinde kalması kaydıyla peşin döviz veya ihracat akreditiflerinin peşin ödemeye imkân veren kısımları.

b) Kredinin istisnadan yararlanabileceği süre içinde gerçekleştirilen fiili ihracat

c) Bağlı muamele ve özel takas yoluyla yapılan ihracat.

ç) Serbest bölgeye yapılan ihracat.

d) GB düzenlenmek suretiyle gümrük hattı dışı eşya satış mağazalarına yapılan satış ve teslimler.

e) 2006/12 Sayılı Dâhilde İşleme Rejimi Tebliği kapsamında yapılan ihracatın tamamı.

f) Eximbank'ın açtığı kredi ile bedeli ödenen ihracat.

g) Kesin satış faturası tarihinin taahhüt kapatma süresi içinde olması kaydıyla konsinye ihracat.

ğ) Kredili ihracat.

h) Üzerinde yatırım teşvik belgesi taahhüdüne sayıldığına ilişkin kayıt bulunan GB.

ı) Kumanya teslimleri.

i) Elektronik Ticaret Gümrük Beyannamesi (ETGB) ile yapılan ihracat.

(3) Türkiye'den serbest bölgelere, serbest bölgelerden de üçüncü ülkelere yapılan mal satışlarının, belgesiz ihracat kredisi taahhüdünün kapatılmasında kullanılması serbest bölgeye ihraç edilen malın serbest bölgeden Türkiye dışındaki ülkelere gönderildiğinin tevsiki kaydıyla mümkündür. Bunun için;

a) Serbest bölgeye girişe ilişkin Serbest Bölge İşlem Formu, GB ve ilgili faturalar,

b) Serbest bölgede mukim firmanın (Türkiye dışındaki) üçüncü ülkeye satış yaptığını tevsik eden Serbest Bölge İşlem Formu,

c) Satışı yapılan malların üretiminin serbest bölgede gerçekleştiğine dair ilgili Serbest Bölge Müdürlüğünce onaylı firma beyanının

ibrazı gereklidir. İlgili bankaca bu fıkrada sayılan belgelerden GB ve Serbest Bölge İşlem Formu (çıkış nüshası) üzerine ihracat kredi taahhüdüne sayıldığına ilişkin şerh düşülür.

(4) Serbest bölgeye satılan eşyanın, serbest bölgede bulunan tesislerde makine/teçhizat, demirbaşa kayıtlı eşya veya bunların parçası olarak kullanıldığının serbest bölge müdürlüğünce

tevsiki kaydıyla belgesiz ihracat kredisi taahhüdünün kapatılmasında kullanılması mümkündür. Bunun için;

a) Serbest bölge müdürlüklerince onaylı Serbest Bölge İşlem Formu,

b) Ön Statü Belgesi,

c) GB'ye ek olarak serbest bölge gümrük müdürlüğü ile serbest bölge müdürlüğünün ortaklaşa düzenlediği tutanağın,

ibrazı gereklidir.

(5) Serbest bölgeye ihraç edilen malın, serbest bölgeden Türkiye dışındaki ülkelere gönderildiğinin, elektronik ortamda teyit edilebilmesi halinde üçüncü ve dördüncü fıkralarda belirtilen belgelerin ibrazına gerek bulunmamaktadır.

GB'lerin taahhüde sayılması

MADDE 21 – (1) İhracat tutarı olarak GB'nin 46. hanesinde kayıtlı FOB tutar esas alınır. Ancak, ihracatın CFR veya CIF teslim şekline göre yapılması halinde, taşımanın Türkiye'de yerleşik firmaca Türk lirası karşılığı yapılarak taşıma bedelinin ihracatçı adına alışının yapıldığının (DAB'a bağlandığının) tevsiki veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın firma hesabına alacak kaydedildiğine dair banka dekontunun ibrazı kaydıyla taşıma bedeli de ihracat toplamına dâhil edilerek taahhüde sayılır.

(2) Bu durumda GB ile birlikte DAB'a veya banka dekontuna taahhüde sayıldığına ilişkin not düşülür.

(3) İhracatın, kredi taahhüt kapatma süresi içinde gerçekleşip gerçekleşmediğinin tespitinde elektronik ortamdaki kayıtlar esas alınır.

(4) DİİB kapsamında DİİB taahhüdüne sayılan ihracat aşağıda açıklanan şekilde belgesiz ihracat kredisi taahhüdüne de sayılabilir.

a) Üzerinde DİİB tarih ve sayısı kayıtlı olan GB'nin ilgili Bölge Müdürlüğünce değerlendirmeye alınmaması halinde ilgili bankaca belgesiz kredi taahhüdüne sayılabilir.

b) Bölge Müdürlüğünce DİİB ihracat taahhüdüne sayılan GB'lerin belgesiz ihracat kredisi taahhüdüne sayılabilmesi için öncelikle ilgili DİİB'nin ihracat taahhüdünün kapatıldığı bilgisinin iletilmesini müteakip belge kapsamında ithalat için döviz kredisi kullanılıp kullanılmadığı belirlenir. İthalat için döviz kredisi kullanıldığının belirlenmesi halinde, kullanılan kredinin 1/3 fazlasına faiz ve komisyonlar ile varsa diğer masrafların eklenmesiyle bulunacak tutar GB'den düşülür. Kalan tutar belgesiz kredinin ihracat taahhüdüne sayılır.

(5) Yatırım Teşvik Belgesi taahhüdüne sayılan GB, belgesiz ihracat kredisi taahhüdüne de sayılabilir.

Kredi ile taahhüt kapatma belgelerinin farklı döviz cinslerinden olması

MADDE 22 – (1) Kredinin kullanıldığı döviz cinsi ile GB'deki veya hizmet faturasındaki döviz cinsinin farklı olduğu hallerde, GB tescil veya fatura tarihindeki TCMB çapraz kurları esas alınarak ihracat veya hizmet satışı tutarı, kredinin kullanıldığı döviz cinsine dönüştürülerek taahhüdün gerçekleşme oranı belirlenir. Ancak ihracata ilişkin faturanın kredinin kullanıldığı döviz cinsinden düzenlendiği hallerde faturadaki döviz cinsi esas alınır.

GB bilgilerinin bildirilmesi

MADDE 23 – (1) İhracat taahhütlerinin yerine getirildiğinin belgelenmesi için 24 aylık taahhüt kapatma süresini takip eden 3 ay içinde firma tarafından ilgili GB bilgileri ilgili bankaya bildirilir. 3 ay içerisinde ilgili GB bilgilerinin ilgili bankaya bildirilmemesi veya bildirilen bilgilerde eksiklik bulunduğunun tespit edilmesi halinde eksiklerin 1 ay içerisinde tamamlanması için ilgili banka tarafından firmaya bildirimde bulunulur. Bu süre içerisinde eksik bilgi ve belgelerin tamamlanmaması durumunda, ihracat taahhüdü mevcut bilgi ve belgelerle kapatılır.[11] İlgili banka elektronik ortamda GB üzerine kredinin referans numarasını ve kredi taahhüdüne sayılan tutarı da belirterek, GB'nin kredi taahhüdüne sayıldığına ilişkin şerh düşer. Şerh düşen banka, GB'de revize yapılıp yapılmadığını takip eder.

(2) İhraç edilen malın geri gelmesi halinde ihracat, geri gelen malın tutarına göre, kısmen veya tamamen hükümsüz sayılır. Bu durumda, ihracatın kredi taahhüdüne sayılmaması, ihracat kredi taahhüdüne sayılmış ise işlemin iptal edilmesi amacıyla malın yurda girişine izin veren gümrük müdürlüğünce, GB'nin 28. hanesinde kayıtlı aracı banka şubesine bildirim yapılır.

(3) Gümrük müdürlüğünden malların geri geldiğine ilişkin bildirimi alan banka şubesi elektronik ortam üzerinden ilgili GB'de kayıtlı şerhi kaldırır veya şerhi düşen bankaya şerhin kaldırılması için 5 iş günü içerisinde bildirimde bulunur. Taahhütten çıkarılan tutar karşılığının ilgili firma tarafından taahhüt kapatma süresi içinde gerçekleştirilmiş başka bir ihracatla kapatılamaması halinde taahhüdün gerçekleştirilemeyen bölümü için yaptırım uygulanır.

(4) İhracat taahhüdünün kapatılmasında kullanılan GB'nin gerçeğe aykırı olduğunun belirlenmesi halinde taahhüde sayma işlemi derhal iptal edilir, ilgililer hakkında kanuni işlem yapılır ve kredi taahhüdü müeyyideli olarak kapatılır.

Belgeli ihracat kredilerinde kredi taahhüdünün kapatılması

MADDE 24 – (1) Belgeli kredilerde kredi taahhüdünün kapatılması, DİİB veya VRHİB'nin kapatılması ile mümkündür.

(2) İhracat ve Döviz Kazandırıcı Hizmetler Reeskont Kredisi kullandırımına ilişkin hükümler saklı kalmak kaydıyla, belge süresinden daha kısa vadeli kredinin taahhüdü, kredi geri ödemesi tamamlansa bile, belge taahhüdü ile birlikte kapatılır.

DİİB taahhüdünün kapatılması

MADDE 25 – (1) DİİB kapsamında ithalatın finansmanında kullanılmak üzere verilen döviz kredisinin ihracat taahhüdünün kapatılması için ilgili mevzuat uyarınca belge taahhüdünün kapatılması yeterlidir. Belge ihracat taahhüdünün kapatıldığı bilgisi ilgili Bölge Müdürlüğü tarafından bankaya iletilir.

VRHİB taahhüdünün kapatılması

MADDE 26 – (1) VRHİB sahibi firmalar, belge süresi sonundan itibaren 3 (üç) ay içerisinde ilgili bilgi ve belgeleri elektronik ortama yükler ve ilgili TCMB şubesine belge kapatma başvurusunda bulunur. Vergi resim harç istisnası belgelerinin ihracat taahhütlerinin kapatılmasına ilişkin müracaatın süresi içerisinde yerine getirilmesini teminen belge süresi sonunu takip eden 2 (iki) ay içerisinde TCMB ilgili şubesi tarafından firmaya elektronik ortamda bildirimde bulunulur.[12]

(2) VRHİB taahhüdü ilgili TCMB Şubesi tarafından kapatılır. Firma tarafından süresi içinde başvuruda bulunulmaması halinde belge kapatma işlemi elektronik ortamda mevcut olan belgelere istinaden resen gerçekleştirilir.

(3) İlgili TCMB Şubesi taahhüde sayılan DAB veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontu veya iş bitirme belgesi ile fatura ve/veya hak ediş belgesinin taahhüde sayıldığına ilişkin not düşer. Bu belgelerin başka bir taahhüt kapatma işleminde kullanılmamasına ilişkin sorumluluk belge sahibi firmaya aittir.

(4) Belge taahhüdünün tamamen veya kısmen gerçekleşmemesi halinde, belge taahhüdünün gerçekleşmeyen kısmının yaptırım uygulanarak kapatılacağı konusunda istisnaları uygulayan banka ve kuruluşlara bildirim yapılır.

(5) Satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın belge sahibi firmanın hesabına alacak kaydedildiğine dair banka dekontu üzerine ilgili bankaca VRHİB'nin tarih ve sayısı ile firmanın bu bedelin ilgili VRHİB konusu faaliyet kapsamında kazanıldığını beyan ettiğine ilişkin not düşülür.

(6) Üzerinde VRHİB tarih ve sayısının yazıldığı banka dekontlarının mükerrer kullanımının önlenmesi için ilgili banka tarafından aynı hesaptaki aynı tutar ile ilgili olarak sadece bir adet üzerine not düşülmüş dekont verilir.

(7) İlgili banka VRHİB kapsamındaki kredi taahhüdünü kapatırken, ilgili DAB'a veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontuna ilişkin banka kayıtlarına da kredi taahhüdüne sayıldığına ilişkin not düşer. DAB'ı veya banka dekontunu düzenleyen banka ile krediyi kullandıran bankanın farklı olması halinde banka kayıtlarına not düşülmesini sağlamak için DAB'ı veya banka dekontunu düzenleyen bankalara TCMB Şubesince bildirim yapılır.

(8) VRHİB kapsamında kredi kullandıran banka şubesi, belge taahhüdünün kapatıldığına ilişkin ilgili TCMB Şubesinin bildirimine göre işlem yapar. Firmadan başka bir belge istemez.

Müeyyideli olarak kapatılan belgelere itiraz edilmesi

MADDE 27 – (1) İlgili TCMB şubesince taahhüt hesabının müeyyideli olarak kapatıldığına ilişkin bildirim yapılan firmalar tebliğ tarihinden itibaren 30 (otuz) gün içerisinde Bakanlığa (İhracat Genel Müdürlüğü) yazılı olarak itiraz başvurusunda bulunabilirler.

(2) İtiraz başvurusu sırasında itiraza mesnet teşkil eden tüm bilgi ve belgeler Bakanlığa ibraz edilir. Bakanlıkça yapılan değerlendirme sonucunda, müeyyidenin kısmen veya tamamen tahsil edilmediğinin tespiti kaydıyla, itiraz başvurusu ile ihracat taahhüdünün belge süresi içerisinde kısmen veya tamamen gerçekleştirildiğinin beyan edilmesi veya diğer sebeplerle[13] itirazın haklı bulunması ve kapatma işleminin geri alınmasına karar verilmesi halinde, bu karar ilgili TCMB şubesine bildirilir ve itiraz konusu VRHİB ilgili TCMB Şubesince Bakanlık kararına uygun olarak tekrar kapatılır.

(3) Bakanlık kararı uyarınca firmanın yeni bilgi ve belgeler sunmasının gerekli olması durumunda, bu bilgi ve belgeler Bakanlık kararının firmaya bildilmesini müteakip 1 (bir) ay içinde elektronik ortama yüklenir. Bu süre sonunda elektronik ortamda kayıtlı bilgi ve belgeler esas alınarak belge tekrar kapatılır.

Ortak hükümler

MADDE 28 – (1) Bu Talimat kapsamında kullanılan kredi kapatılarak başka bir kredi türüne dönüştürülemez ve kredi taahhüdü bu suretle ortadan kaldırılamaz.

(2) Bir DİİB veya VRHİB kapsamında kullanılan kredi (nakit veya gayri nakdi), başka bir belgeye devredilemez. Bir DİİB veya VRHİB kapsamında kullanılan kredinin vadesinin belge süresi sonundan uzun olması durumunda, Bakanlıkça kredi vadesiyle uyumlu olan ve aynı konuda verilmiş başka bir belgeye işlenmesi suretiyle VRHİ'den yararlandırılması halinde hem mevcut belge hem de devredilen belge için ayrı ayrı ihracat taahhüdü gerçekleştirilir.[14]

(3) Kredi riskinin kapatılması krediye ilişkin ihracat taahhüdünü ortadan kaldırmaz.

(4) İhracat kredisi mal ihracatına ilişkin ise mal ihracatının gerçekleştirdiğini gösteren belgelerin ibrazı ve ilgili bankanın bu belgeler üzerine fiziki ortamda ve/veya elektronik ortamda gerekli şerhleri düşmesiyle, ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanına ilişkin ise VRHİB kapsamında gerçekleştirilen işlemlerde, belirtilen hizmet ve faaliyetlere ilişkin belgelerin elektronik ortama yüklenmesi ve ilgili TCMB Şubesinin bu belgeler üzerine gerekli şerhleri düşmesiyle, DİİB kapsamında gerçekleştirilen işlemlerde ise Bakanlıkça DİİB'nin ihracat taahhüdünün kapatıldığı bilgisinin iletilmesi sonrasında ilgili banka tarafından kredi taahhüdü kapatılır.[15]

(5) Mal ihracatının finansmanında kullanılan krediler VRHİB'ye işlenmez ve VRHİB taahhüdüne sayılmaz.

Belge faaliyet tutarının artırılması

MADDE 29 – (1) Bakanlık tarafından belge faaliyet tutarının artırılması halinde kullanılan kredilerin eski belge faaliyet tutarını aşan bölümleri için tahakkuk ve tahsil edilen vergilerden vergi mevzuatı hükümleri çerçevesinde iadesi mümkün olanların yeni belirlenen belge faaliyet tutarı kapsamındaki bölümü iade edilir.

Belgenin özel şartlar bölümünde kayıt bulunması

MADDE 30 – (1) Belge özel şartlar bölümünde, işe başlanıldığı belgelenmeden kredi kullanılamayacağını belirten bir ifadenin bulunması halinde kredinin kullanılabilmesi için belge konusu işin sahibi tarafından verilecek yazı ile işe başlandığının belgelenmesi gerekir.

Taahhüt kapatma süresinden kısa vadeli krediler

MADDE 31 – (1) Kredinin taahhüt kapatma süresinden kısa vadeli olması veya kredi riskinin vadeden önce kapatılması durumunda, ihracat taahhüdünün kapatılması için Tebliğde belirtilen süre sonuna kadar beklenir.

Bildirim

MADDE 32 – (1) Uygulanan istisnalar; istisnayı uygulayan banka ya da kuruluşça, belgenin bir kopyası ile birlikte ilgilinin bağlı bulunduğu vergi dairesine işlem tarihinden itibaren 30 gün içinde bildirilir.

(2) Belgeli döviz kredileri ve Türk lirası ihracat kredileri ile kredinin teminatı niteliğinde olmayan gayri nakdi kredi niteliğindeki teminat mektupları ile bunlara ilişkin faiz, komisyon ve masrafların ABD doları karşılıkları, bu kapsamda uygulanan istisnalar, kredinin referans numarası, vadesi, kullanım şekli ve kapatıldığı tarih, belgeye kaydedilir. Kayıt işlemlerini zamanında yerine getirmedikleri için belge tutarından fazla kredi kullanılmasına yol açan bankalar, fazla kredi tutarı üzerinden uygulanan istisnaların ödenmesinde belge sahibi firma ile birlikte sorumlu tutulur.

Kredinin ABD doları karşılığının hesaplanması

MADDE 33 – (1) ABD doları dışındaki bir döviz cinsinden kullandırılan krediler için kredi sözleşme tarihindeki (kredi sözleşme tarihinden sonra kullandırılıyor ise kullandırıldığı tarihteki) TCMB çapraz kuru ABD doları karşılığı hesaplanır ve belgeye işlenir.

(2) ABD doları dışındaki bir döviz cinsinden alınan faiz ve komisyonların ABD doları karşılıkları tahakkuk tarihindeki TCMB çapraz kuru esas alınarak hesaplanır.

Gayrinakdi kredilerde VRHİ[16]

MADDE 34– (1) Belge konusu faaliyetle ilgili olarak düzenlenen garanti ve teminat mektupları, dahilde işleme izin belgesi kapsamındaki ithalata ilişkin gümrük idarelerine hitaben düzenlenen teminat mektupları, ithalat akreditifinin açılması sırasında düzenlenen genel kredi sözleşmeleri ile yurt içinden mal alımına ilişkin teminat ve garantiler, belge kapsamında kullanılan kredilerin teminatı için düzenlenen garanti ve teminat mektupları ile Kambiyo Mevzuatı hükümleri saklı kalmak kaydıyla ihracat alacağının ihracatçı tarafından kredi veren veya ihracat kredi sigortası/garantisi yapan kuruluşa temlikine ilişkin temliknameler; teminat hükmünde olduğundan, herhangi bir limite bağlı olmaksızın vergi, resim ve harç istisnasından yararlandırılır. Bu kapsamda uygulanan istisnalar belgeye kaydedilir. Ancak bu tür gayri nakdi kredilerin tutarları belge faaliyet tutarından düşülmez.[17]

Kredi dışı işlemlerin belgeye kaydedilmesi

MADDE 35 – (1) Kredi dışı işlemlere uygulanan istisna tutarlarının hem Türk lirası değerleri hem de işlem tarihindeki TCMB döviz satış kuru esas alınarak hesaplanacak ABD doları karşılıkları belgeye kaydedilir.

GKS kapsamında kredi kullanılması

MADDE 36 – (1) İhracat kredilerinin her kredi için ayrı bir sözleşme yapılarak veya GKS kapsamında kullanılması mümkündür. İhracatın finansmanı amacıyla kullanılan GKS kapsamında belgeli ve belgesiz krediler, kredi limiti içinde kalınması kaydıyla, bir kerede, kısım kısım ya da borçlu cari hesap şeklinde kullanılabilir. Bu krediler farklı taahhütleri ve süreleri içerebilir. Ayrıca, GKS kapsamında tasfiye edilen kredilerin ardından aynı GKS kapsamında yeniden kredi kullanılabilir.

(2) GKS'nin düzenlenmesi sırasında doğan vergi ve harçlara istisna uygulanarak firmanın bağlı olduğu vergi dairesine bildirim yapılır. Sözleşme döviz üzerinden düzenlenmiş ise düzenlenme tarihindeki TCMB döviz satış kurundan Türk lirası karşılığı bulunur ve bu tutar üzerinden vergi matrahı hesaplanır.

(3) GKS kapsamında hiç kredi kullanılmaması veya kullanılan döviz kredilerinin tutarı ile bu kredilerin faiz ve komisyonlarının toplamının GKS'de belirtilen tutardan düşük olması durumunda, aradaki farkın karşılığı olan vergi ve harç istisnası tutarının 6183 sayılı Kanun çerçevesinde tahsili için vergi dairesine bildirim yapılır.

(4) GKS kapsamında kullanılan her bir kredi için doğan ihracat taahhüdü ayrı ayrı izlenir. GKS sözleşmesi düzenlenirken vergi dairesine istisna bildiriminde bulunulduğundan GKS kapsamında kullanılan krediler için ayrıca bildirimde bulunulmaz. İhracat taahhüdünün eksik gerçekleşmesi halinde, uygulanan istisnalara gerçekleşmeme oranında müeyyide uygulanır

(5) Daha önce düzenlenmiş GKS kapsamında yeniden kredi kullanılması halinde; kredinin verildiği tarih itibariyle kullandırılan kredi tutarı GKS üzerine işlenerek bu tutar üzerinden yeni bir

sözleşme yapılmış gibi VRHİ uygulanır ve vergi dairesine bildirim yapılır. İhracat taahhüdü bu bildirime göre takip edilir.

(6) Sözleşme üzerine her bir kredi için tarih ve imza ile kullanılan tutarı içeren bir not konulur ve geri ödemeler de GKS'ye işlenir.

(7) Bu kapsamda kullanılan gayri nakdi krediler de yukarıda belirtilen esaslara tabidir.

Müeyyide uygulanması

MADDE 37 – (1) Müeyyide uygulanması gereken belgeli işlemlerde, belgeyi kapatan kurum tarafından krediye aracılık eden bankaya ve firmanın bağlı olduğu vergi dairesine bildirimde bulunulur.

(2) Belgesiz kredilerde ihracat taahhüdünün süresi içerisinde gerçekleştirilememesi durumunda, ilgili banka, 23 üncü maddenin birinci fıkrasında belirtilen taahhüt kapatma süresinin bitiminden itibaren 30 gün içinde, BSMV dışındaki damga vergisi, harçlar ile diğer kanunlarda yer alan vergi, resim ve harçlara uygulanan vergi istisnalarının, taahhüdün gerçekleştirilemeyen kısmına tekabül eden bölümünün, istisna tarihi ile tahsil tarihi arasındaki süre için gecikme zammı da uygulanması suretiyle 6183 sayılı Kanun ve 213 sayılı Kanun çerçevesinde tahsil edilmesi için firmanın bağlı olduğu vergi dairesine bildirimde bulunur.

(3) Müeyyide uygulanması gereken durumlarda, krediye aracılık eden banka, müeyyide uygulanması gereğinin tespitini takip eden ayın 15 inci gününe kadar BSMV beyannamesini bağlı olduğu vergi dairesine sunar ve istisna edilen BSMV'yi 213 Sayılı Kanun hükümlerine göre gecikme faizi ve cezası ile öder. Aksi halde BSMV, bankadan 6183 sayılı Kanuna göre gecikme zammı ile birlikte tahsil edilir.

(4) İstisna edilen KKDF kesintisinin tahsili için ise Hazine ve Maliye Bakanlığı düzenlemeleri çerçevesinde işlem yapılır.

Aracı ihracatçı

MADDE 38 – (1) İmalatçı ihracatçı firma, ihracat taahhüdünü kendisi veya aracı ihracatçı tarafından yapılan ihracat ile gerçekleştirebilir. Firmanın imalatçı niteliği Sanayi Sicil Belgesi ile belgelenir.

(2) Aracı ihracatçının, kendisi tarafından yapılan ihracatın imalatçı-ihracatçı firmanın ihracat taahhüdüne sayılmasının uygun görüldüğüne ilişkin, muvafakat edilen tutarın da belirtildiği, yazılı beyanı ve taahhüde sayılacak ihracat ile ilgili olarak aracı ihracatçıya satılan mala ilişkin fatura aracı bankaya ibraz edilmesi ve aracı banka tarafından ilgili GB üzerine elektronik ortamda şerh düşülmesi suretiyle imalatçı-ihracatçı firmanın kredi taahhüdü kapatılabilir. Ancak, bu yöntemle ihracat taahhüdüne sayılabilecek ihracat tutarı fatura tutarı ile sınırlıdır.

(3) İmalatçı olmayan ihracatçı firmaların kullandıkları kredilerin taahhütleri, dış ticaret sermaye şirketleri veya sektörel dış ticaret şirketleri tarafından yapılan ihracat hariç olmak üzere, aracı ihracatçı firmalarca gerçekleştirilen ihracat ile kapatılamaz.

(4) Sektörel dış ticaret şirketleri tarafından kullanılan ihracat kredisinin taahhüdü, şirketin ortağı olan imalatçı-ihracatçı şirket tarafından gerçekleştirilen ihracatla da kapatılabilir.

(5) İhraç sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetler kapsamında kullanılan kredilere ilişkin taahhütlerin kapatılmasında aynı holding veya grup bünyesinde yer alan pazarlama şirketleri yapılan satışlar hariç olmak üzere aracı firma ile yapılan satışlar kabul edilmez.

(6) Belge sahibi firma, belge taahhüdünü aynı holding veya grup bünyesinde yer alan pazarlama şirketleri vasıtasıyla yapılan işlemler ile kapatabilir. Bu durumda, belge sahibi firma belge kapatma başvurusunda, pazarlama şirketine düzenlediği faturanın yanında, pazarlama şirketinin taahhüt konusu işi yaptığını gösteren faturayı elektronik ortama kaydeder.

Türkiye'de ikamet etmeyenlere fatura ile döviz karşılığı yapılan satışlar

MADDE 39 – (1) 30/4/2003 tarihli ve 25094 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Türkiye'de İkamet Etmeyenlere Fatura ile Yapılan Satışlar Hakkında Tebliğ (İhracat 2003/3) uyarınca 26/4/2014 tarihli ve 28983 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliğinde yer alan Türkiye'de İkamet Etmeyenlere Özel Fatura ile Yapılan Satışlar (Bavul Ticareti) ile Yolcu Beraberi Eşya (Türkiye'de İkamet Etmeyenlere KDV Hesaplanarak Yapılan Satışlar) kapsamında fatura düzenlenmek suretiyle yapılacak satışlar; faturanın ilgili gümrük müdürlüğü ile İhracatçı Birlikleri Genel Sekreterliğine onaylatılması kaydıyla belgeli ve belgesiz ihracat taahhütlerinin kapatılmasında kullanılabilir.

(2) Bu madde kapsamında fatura ile yapılan satışlar satıcının muvafakat etmesi kaydıyla faturada kayıtlı imalatçının taahhüdüne de sayılabilir.

(3) Bu madde kapsamında fatura ile yapılan satışın imalatçı firmanın taahhüdüne sayılabilmesi için faturada; imalatçı firman unvanı ile imalatçı faturasının tarihi, sıra ve seri numarası ile tutarının ve malın ne kadarının imalatçıya ait olduğu bilgisinin kayıtlı olması gerekir.

(4) Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü belirtilen şartların yerine getirilmesi kaydıyla imalatçı faturası tutarını geçmemek üzere fatura tutarının satıcı firmanın beyan edeceği kısmı imalatçı firmanın taahhüdüne sayılır.

(5) Faturada bir imalatçı firmaya ait fatura bilgilerinin kayıtlı olması, fatura konusu malın tamamının imalatçı tarafından satıcıya teslim edilmesi ve bu hususun imalatçının düzenlediği fatura veya faturalar ile belgelenmesi durumunda herhangi bir kur hesabı yapılmasına gerek olmaksızın bu madde kapsamında fatura ile yapılan satışın tamamı imalatçı firmanın taahhüdüne sayılabilir.

(6) Faturanın üzerinde birden fazla imalatçı firmaya ait fatura bilgilerinin kayıtlı bulunması halinde imalatçı firmanın ihracat kredisi taahhüdüne sayılacak tutarın hesabında fatura tarihindeki TCMB döviz satış kuru esas alınır.

(7) Bu tür işlemlerde, fatura üzerine ihracat taahhüdüne sayıldığına ilişkin not konulur.

(8) Bu madde kapsamında fatura ile yapılan satış bedelinin peşin ödenmesi durumunda, faturanın, peşin ödenen bedele ait DAB'ın veya bu bedelin firma hesabına alacak kaydedildiğine dair banka dekontunun düzenlendiği tarihten itibaren 18 ay içinde düzenlenmesi kaydıyla ihracat kredisi taahhüdünün kapatılmasında kullanılabilir. Bu işlemlerde DAB veya banka dekontu ile faturanın aynı işlemle ilgili oldukları gümrük idaresince belirlenir ve onaylanır.

(9) Faturanın kaybedilmesi halinde; faturanın bir kopyasının ilgili gümrük idaresince tasdiklenmesi ve üzerinde ibraz edileceği kurum isminin belirtilmesi, kayıp ilanı verilmesi ve bu ilanın taahhüdü kapatacak kuruma tevsik edilmesi, fatura üzerinde kayıtlı firmalardan fatura konusu satışın başka bir taahhüde saydırılmayacağına ilişkin taahhütname alınması gerekir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
VRHİB İhracat Taahhüdünün Kapatılması

Genel esaslar

MADDE 40 – (1) 2017/4 sayılı Tebliğ kapsamında Bakanlık tarafından düzenlenen VRHİB'lerin ihracat taahhütleri belge süresi sonundan itibaren üç (3) ay içerisinde ilgili TCMB Şubesine belge sahibi firma tarafından elektronik ortamda yapılacak başvuru üzerine kapatılır.

(2) Başvuru belgeleri, belge sahibi firmalar tarafından elektronik ortama yüklenir. İlgili TCMB Şubesince VRHİB ihracat taahhüdünün kapatılması işlemleri elektronik ortam üzerinden sonuçlandırılır.

(3) İlgili TCMB Şubesi elektronik ortamda sunulan bilgi ve belgelerin asıllarının ibrazını talep edebilir.

(4) Asılları talep edilen bilgi ve belgelerin ibraz edilmemesi ya da ibraz edilen bilgi ve belgelerde eksiklik bulunması halinde eksikliklerin 1 (bir) ay içerisinde tamamlanması için firmaya elektronik ortamda[18] bildirimde bulunulur.

VRHİB ihracat taahhüdünün kapatılması sırasında gerekli belgeler

MADDE 41 – (1) Belge sahibi firma; belge kapsamındaki faaliyete ilişkin faturaları, DAB'ları veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontlarını veya iş bitirme belgelerini elektronik ortama kaydeder ve ilgili TCMB Şubesine belge kapatma başvurusunda bulunur.

(2) Fatura adedinin çok fazla olması sebebiyle ibraz edilemediği hallerde faturaların toplam değerini ve yeminli mali müşavir veya muhatap banka tarafından faturaların bir liste halinde dökümünün yapılması suretiyle bu faturaların belge ihracat taahhüdünün kapatılmasında kullanıldığına ve istenildiğinde görülmesi kaydıyla firma nezdinde saklanıldığına dair sözü edilen listenin de ekinde bulunduğu yazının elektronik ortama kaydedilmesi yeterlidir.

(3) İlgili TCMB Şubesince talep edilmesi halinde, VRHİB sahibi firmaca belge kapsamında kullanılan kredilerin dökümünü gösteren bir tablo (Ek:1) düzenlenerek ibraz edilir.

(4) Bu Talimatta taahhüt kapatma işlemleri özel olarak düzenlenen faaliyet alanlarına ilişkin VRHİB'lerin taahhüt kapatma işlemleri ilgili maddelerde açıklanan şekilde yapılır. Diğer faaliyet alanları ile ilgili VRHİB'lerin taahhüt kapatma işlemleri ise bu maddede belirtilen şekilde gerçekleştirilir.

Kara, deniz ve hava ulaştırma hizmet ve faaliyetleri hakkında düzenlenen VRHİB'nin taahhüt kapatma sürecine ilişkin özel şartlar

MADDE 42 – (1) Yurt dışına yolcu taşıma hizmetlerinde bilet sayısının, kargo taşıma hizmetlerinde konşimento sayısının çok fazla olabilmesi sebebiyle belge sahibi firmanın, DAB veya banka dekontu konusu dövizin bilet bedeli veya mal taşıma hizmeti bedeli olduğuna ilişkin yazılı beyanını elektronik ortama kaydetmesi kaydıyla, taşıma faturasının elektronik ortama kaydedilmesi gerekmez.

(2) CFR ithalat ile FOB ihracata ilişkin taşımacılık hizmetlerinde belge sahibi firma, taşıma faturasını yurt dışındaki firma yerine, yurt dışındaki firmanın Türkiye'deki temsilcisi ya da acentesi adına da kesebilir, bu durumda DAB'ın veya banka dekontunun belge sahibi firma adına düzenlenmesi gerekir.

(3) CFR veya CIF teslim şekline göre yapılan ihracata ilişkin taşımacılık hizmetlerinde, hizmet bedelinin ihracat bedeli dövizin Türk lirasına dönüştürülerek ödenmesi durumunda söz konusu dövizin başka bir ihracat taahhüdüne sayılmadığına ilişkin ihracatçı firmanın yazılı beyanı, ilgili gümrük beyannamesi ve ihracatçı adına düzenlenen DAB'ın veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontunun veya iş bitirme belgesinin elektronik ortama kaydedilmesi gerekir.

(4) Taşımacılık hizmeti kamu kurum ve kuruluşlarına sunulmuşsa kamu kurumunun taşıma hizmetinin yapıldığına ilişkin yazısının elektronik ortama kaydedilmesi gerekir.

(5) Taşımacılık hizmeti kamu kurum ve kuruluşlarınca uluslararası ihaleye çıkarılmış yurt içi taşımayla ilgili ise kamu kurumunun taşıma hizmetinin yapıldığına ve taşıma işinin uluslararası ihale belge sahibi firmaya verildiğine ilişkin yazısının elektronik ortama kaydedilmesi gerekir.

(6) Yurt dışına yolcu taşıma hizmeti sunan firmaların, yurt dışında yaptığı giderlerin ödendiğinin veya transfer işleminin faturadan mahsuben yapıldığının firma tarafından beyan

edilmiş olması halinde, bankalarca DAB ve DSB düzenlenmek suretiyle yapılan döviz alış ve satış işlemlerinde düzenlenen DAB taahhüde sayılır.

Turizm müesseseleri ile seyahat acentelerinin yurt içindeki ve yurt dışındaki turizm faaliyetleri sırasında yaptıkları döviz karşılığı hizmet satışları hakkında düzenlenen VRHİB'nin taahhüt kapatma sürecine ilişkin özel şartlar

MADDE 43 – (1) VRHİB kapsamı hizmete ilişkin DAB'lar işleme aracılık eden seyahat acentesi adına düzenlenmişse veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı para seyahat acentesinin hesabına alacak kaydedilmişse; belge sahibi firmanın seyahat acentesine kestiği fatura ile DAB'ların veya seyahat acentesinin hesabına alacak kaydedilen satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paraya ilişkin banka dekontunun belge sahibi firmanın taahhüdüne sayılması konusunda seyahat acentesinin yazılı onayının elektronik ortama kaydedilmesi gerekir.

(2) VRHİB kapsamı hizmetin seyahat acentesi aracılığıyla sunulmasına ve belge sahibi firmaca başvuru sırasında seyahat acentesine kesilen faturaların elektronik ortama kaydedilmesine rağmen, DAB'ın belge sahibi firma adına düzenlenmesi veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın belge sahibi firmanın hesabına alacak kaydedilmesi halinde bu dövizlerin seyahat acentesi tarafından belge sahibi firmaya ödendiğine ve belge sahibi firmanın taahhüdüne sayılmasına muvafakat edildiğine ilişkin olarak seyahat acentesinin yazılı onayının da elektronik ortama kaydedilmesi gerekir.

(3) VRHİB sahibi firma tarafından turizm tesisinin kiracısına kesilen fatura belge taahhüdüne sayılmaz.

(4) VRHİB sahibi firmanın, araç kiralama faturaları da, firmanın araç kiralama faaliyetinde bulunduğunu gösteren Ticaret Sicil Gazetesinde yayımlanan faaliyet sözleşmesinin de elektronik ortama kaydedilmesi halinde belge taahhüdüne sayılır.

(5) Turizm müesseseleri ile seyahat acentelerinin yurt içindeki turizm faaliyetleri sırasında yaptıkları döviz karşılığı hizmet satışları karşılığındaki bedellerin yurt dışından verilmiş yabancı kredi kartları ile tahsil edilmesi halinde, karttan ödemenin yapıldığı POS cihazını veren bankadan alınacak bir yazıda; VRHİB tarih ve sayısının, tahsil döneminin ve tahsilatın yurt dışından verilmiş kredi kartlarından döviz olarak tahsil edildiğinin belirtilmesi ve yazı ekinde kredi kartı tahsilatlarına ait işlem ve valör tarihi, kart numarası, brüt ve net tutar, efektif satış kuru ile brüt ve net USD tutarlarının detaylı dökümünü gösterir onaylı tablonun da yer alması kaydıyla söz konusu bedellerin VRHİB taahhüdüne sayılması mümkündür. İlgili banka, aynı POS cihazı ile tahsil edilen aynı tutara ilişkin yalnızca bir adet VRHİB için yazı düzenleyebilir. Bu belgelerin başka bir taahhüt kapatma işleminde kullanılmamasına ilişkin sorumluluk belge sahibi firmaya aittir.[19]

Müteahhitlik, müşavirlik ve mühendislik hizmetleri

MADDE 44 – (1) Uluslararası ihaleye çıkan veya yabancı para ile finanse edilen kamu projelerini üstlenen yurt içi müteahhitlik hizmetleri kapsamındaki taahhüt kapatma işlemlerinde, belge süresi bitiminden itibaren en geç on gün içinde düzenlenen faturalar da kabul edilir. Firma tarafından hak ediş raporunun da elektronik ortama kaydedilmesi gerekir. Ödemenin döviz ile yapılması durumunda satış ve/veya teslimat belgesi ile DAB veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontu veya iş bitirme belgesi elektronik ortama kaydedilir.[20]

(2) Müteahhitlik, müşavirlik ve mühendislik hizmetlerinde satış ve/veya teslimat belgesine muadil olarak, ilgili kamu kurum ve kuruluşundan alınacak, belge konusu işin belge süresi içerisinde tamamlanarak teslim edilen kısmının oranını ve işin belge süresi içerisinde gerçekleştirilen kısmına ilişkin olarak firmaya yapılan ödeme tutarını içeren yazı da elektronik ortama kaydedilebilir.[21]

(3) İşin yapıldığı ülkenin vergi mevzuatı açısından geçerli bir belge olduğuna ilişkin yurt dışı temsilciliğinden yazı alınması kaydıyla, hak ediş raporu da fatura yerine elektronik ortama kaydedilebilir.

(4) Yurt dışında üstlenilen işle ilgili olarak ihraç edilen mal bedeli belge taahhüdüne sayılabilir. Bu durumda; bu ihracatın başka bir taahhüde sayılmadığının tespiti halinde ilgili GB ve DAB veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontu veya iş bitirme belgesinin belge taahhüdüne sayıldığına ilişkin belgeler üzerine not konularak gerçekleşmeye dâhil edilir.

(5) Yap-İşlet modeli çerçevesinde Bakanlıkça uygun görülen yatırım projelerini üstlenen yerli firmaların belge taahhüt kapatma başvurularında bu Talimatın 41 inci maddesinde sayılan belgelere ek olarak istihkak raporunun da elektronik ortama kaydedilmesi gerekir. Bu kapsamda DAB veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontu veya iş bitirme belgesinin elektronik ortama kaydedilememesi halinde ihale makamının belgede kayıtlı satış ve teslimatı gösteren yazısı kaydedilir.

Bedelleri döviz olarak alınmak kaydıyla yurt dışında yerleşik firmalar adına gerçekleştirilen bakım ve onarım hizmetiyle, dış sefere çıkan Türk ve yabancı bayraklı gemi, uçak veya tırların bakımı ve onarımı, yenileme ve dönüşüm ile bakım, onarım, yenileme ve dönüşüm kapsamında gerçekleştirilen mal (yakıt ve madeni yağlar hariç) ve hizmet satışları

MADDE 45 – (1) Taahhüt kapatma başvurusunda bu Talimatın 41 inci maddesinde sayılan belgeler elektronik ortama kaydedilir.

(2) Mal ve hizmet satışının doğrudan yapıldığı hallerde, fatura hizmet alıcısının acentesi adına düzenlenebilir.

(3) Faturanın acente, DAB'ın belge sahibi firma adına düzenlenmesi ya da satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın belge sahibi firma hesabına alacak kaydedilmesi durumunda; dövizin hizmet alıcısı tarafından ödendiğine ilişkin aracı firmanın yazılı beyanı da elektronik ortama kaydedilir.

Yerli firmalarca, ihraç ürünlerimizin pazarlanması amacıyla yurt dışında mağaza açılması veya işletilmesi

MADDE 46 – (1) Fatura yerine başka bir ihracat taahhüdüne sayılmamış GB kullanılarak, bu Talimatın 41 inci maddesinde sayılan belgelerin de elektronik ortama yüklenmesi suretiyle taahhüt kapatma başvurusunda bulunulur.

Kamu Özel Sektör İşbirliği Kirala-İşlet-Devret (KİD) modeli çerçevesinde gerçekleştirilecek projeler ile maden havzalarından rödövans karşılığında maden çıkarımı ve işletmesi hizmetleri

MADDE 46/A – (1) Taahhüt kapatma başvurusunda bu Talimatın 41 inci maddesinde sayılan belgeler aranmaz. Bunun yerine, ihale makamı idare tarafından düzenlenen iş bitirme belgesi veya aynı nitelikte bir belge ile taahhüt kapatma başvurusunda bulunulur. [22]

BEŞİNCİ BÖLÜM
Çeşitli ve Son Hükümler

Farklı para birimlerinin dönüştürülmesi

MADDE 47 – (1) Belge taahhüt kapatma başvurusunda elektronik ortama kaydedilen faturaların ABD doları dışındaki bir döviz cinsinden düzenlenmesi durumunda fatura tutarının ABD doları karşılığı fatura tarihindeki TCMB çapraz kurları esas alınarak hesaplanır.

(2) Yurt dışında verilen hizmete ilişkin faturanın Türk lirası olarak düzenlenmesi ve hizmet bedelinin yurt dışından Türk lirası olarak gönderilmesi durumunda fatura tutarının ABD doları karşılığı DAB'ın düzenlendiği veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontunda yer alan döviz tutarının firma hesabına alacak kaydedildiği veya iş bitirme belgesinin düzenlendiği tarihteki TCMB döviz satış kuru esas alınarak hesaplanır.

(3) ABD doları dışındaki bir döviz cinsinden düzenlenen DAB'ların veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontlarının veya iş bitirme belgelerinin ABD doları karşılıkları olarak ilgili belgenin üzerinde belirtilen istatistiki ABD doları değerleri veya belge

düzenlenme tarihindeki TCMB çapraz kurları üzerinden hesaplanan ABD doları karşılıkları esas alınır.

Fatura tutarlarının tespiti

MADDE 48 – (1) Taahhüt kapatma işlemlerinde fatura tutarı olarak KDV'siz satış tutarı esas alınır. Faturanın KDV'siz değerinin tespit edilememesi durumunda fatura tutarı dikkate alınır.

Fatura, DAB, banka dekontu veya iş bitirme belgesi tarihleri

MADDE 49 – (1) Fatura tarihinin belge süresi içinde kalması kaydıyla DAB, banka dekontu veya iş bitirme belgesi tarihi belge süresi bitiminden sonra olabilir.

(2) Faturaların istihkak raporu ile birlikte elektronik ortama kaydedildiği hallerde, istihkak raporu tarihinin belge süresi içinde kalması kaydıyla fatura tarihi belge süresi bitiminden sonra olabilir.

Taahhüde sayılan ve sayılmayan işlemler

MADDE 50 – (1) Belge almak için Bakanlığa başvuru yapılan tarih ile belgenin düzenlenme tarihi arasında yapılan işlemlere istisna uygulanmaz. Ancak bu süre içinde yapılan hizmet ve faaliyetlerden elde edilen gelir taahhüde sayılır.

(2) VRHİB'lerin taahhüdünün kapatılmasında kullanılmak üzere yurt dışında kazanılan hizmet gelirinin efektif olarak yurda getirilerek bir bankaya satılması halinde nakit beyan formu aranır. Ancak, yurt içinde döviz karşılığı mal ve hizmet satışından elde edilen gelirin, belge taahhüdüne sayılması durumunda bu belge aranmaz.

VRHİB taahhüdünün gerçekleştirilmesi

MADDE 51 – (1) VRHİB kapsamında kredi dışı işlemlere uygulanan VRHİ'ler için, istisna tutarından az olmamak kaydıyla, VRHİB'de kayıtlı faaliyet tutarının en az %10'u oranında VRHİB konusu faaliyetlerden döviz geliri elde edildiği DAB veya satış ve/veya teslimat bedeli yabancı paranın ilgilinin hesabına alacak kaydedildiğine dair üzerinde VRHİB'nin tarih ve sayısının da yer aldığı banka dekontu veya iş bitirme belgesi ile belgelenmelidir.

(2) Bu maddenin birinci fıkrasında belirtilen koşul VRHİB kapsamında kredi kullanılması durumunda da yerine getirilir.

(3) VRHİ kapsamında uygulanan VRHİ toplamının döviz karşılığının hesaplanmasında VRHİ işleminin yapıldığı tarihteki TCMB döviz satış kurları esas alınır.

(4) İbraz edilen döviz geliri tutarının VRHİB'de kayıtlı faaliyet değerinin %10'undan veya uygulanan toplam VRHİ tutarından az olması durumunda, uygulanan VRHİ'ler gerçekleşmeme oranında tahsil edilir.

(5) VRHİB kapsamında döviz kredisi kullanılması durumunda, kullanılan kredinin ulaştığı en yüksek risk tutarı ile krediye ilişkin faiz ve komisyonların toplamı tutarında taahhüt doğar.

(6) VRHİB'de kredi dışı işlemlere istisna uygulandığına ilişkin herhangi bir kayıt bulunmaması durumunda, kredi dışı işlemlere istisna uygulanmadığına ilişkin firmadan yazılı beyan alınır.

(7) Kullanılan kredilerin anapara tutarı VRHİB'de belirtilen faaliyet değerinden fazla olamaz. Ancak krediye ilişkin faiz ve komisyonların eklenmesi ile elde edilen tutar VRHİB'de belirtilen faaliyet değerinden fazla olabilir. Bu durumda VRHİB taahhüdü olarak VRHİB'de belirtilen faaliyet değeri değil kredinin anapara, faiz ve komisyonlar toplamı esas alınır.

(8) VRHİB kapsamında gerçekleştirilmesi gereken toplam taahhüt tutarı bu maddenin yukarıda yer alan fıkralarında belirtilen şartlara göre hesaplanır. Hesaplanan taahhüt tutarı ile gerçekleşen taahhüt tutarı karşılaştırılır ve gerçekleşme oranı tespit edilir.

(9) 2017/4 sayılı Tebliğ ile resen istisna kapsamında değerlendirilen VRHİ'ler belge üzerine işlemiş olsa dahi dikkate alınmaz ve taahhüt gerçekleşme hesabına dâhil edilmez.

(10) Taahhüdün tamamen veya kısmen müeyyide uygulanarak kapatılması durumunda, tahsili gereken istisna oranı istisna uygulayan banka ve kuruluşlara bildirilir.

(11) Taahhüdün müeyyide uygulanmaksızın kapatılması halinde ise işleme aracılık eden bankalara ve firmaya taahhüdün kapatıldığı bildirilir.

Tereddüde düşülen konular

MADDE 52 – (1) TCMB Şubelerince tereddüt edilmesi halinde TCMB İdare Merkezinin görüşü alınarak işlem yapılır.

(2) Kapatma işlemleri ile ilgili olarak TCMB İdare Merkezine herhangi bir bildirimde bulunulmaz.

VRHİB iptali

MADDE 53 – (1) Bankalar iptal edilen VRHİB'lere, iptal tarihinden sonra istisna uygulamazlar.

Yürürlükten kaldırılan mevzuat

MADDE 54 – (1) 26 Haziran 2000 tarih ve 2000/YB-25 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) 31/12/2019 (dâhil) tarihine kadar düzenlenen ve taahhüt hesabı kapatılmamış VRHİB'lere ilişkin iş ve işlemler fiziksel ortamda tekemmül ettirilmeye devam edilir.

(2) 31/12/2019 tarihinden sonra düzenlenecek olan VRHİB'lere ilişkin iş ve işlemler, 07/12/2020 tarihine kadar fiziksel ortamda da tekemmül ettirilebilir.

Yürürlük

MADDE 55 – (1) Bu Talimatın 20 nci maddesinin ikinci fıkrasının (i) bendi 31/03/2021 tarihinde, diğer hükümleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

EK: 1

KREDİLERE UYGULANAN İSTİSNALAR

İŞLEM TARİHİ	İŞLEM MAHİYETİ	İŞLEM TUTARI VE USD KARŞILIĞI	İSTİSNA MAHİYETİ	İSTİSNA TUTARI VE USD KARŞILIĞI	REFERANS NO	KREDİ KULLANDIRIM ŞEKLİ (TL-DÖVİZ)	İSTİSNA UYGULAYAN KURULUŞ ONAYI

[1] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[2] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[3] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[4] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[5] T.C. Ticaret Bakanlığının 13.03.2024 tarih ve 94928676 sayılı yazısı.
[6] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[7] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[8] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[9] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[10] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[11] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.03.2021 tarih ve 62146071 sayılı yazısı.
[12] T.C. Ticaret Bakanlığının 07.08.2025 tarih ve 112143156 sayılı yazısı.
[13] T.C. Ticaret Bakanlığının 07.08.2025 tarih ve 112143156 sayılı yazısı.
[14] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[15] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[16] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[17] T.C. Ticaret Bakanlığının 10.09.2021 tarih ve 67138058 sayılı yazısı.
[18] T.C. Ticaret Bakanlığının 07.08.2025 tarih ve 112143156 sayılı yazısı.
[19] T.C. Ticaret Bakanlığının 06.09.2024 tarih ve 100549559 sayılı yazısı.
[20] T.C. Ticaret Bakanlığının 27.03.2024 tarih ve 95379132 sayılı yazısı.
[21] T.C. Ticaret Bakanlığının 27.03.2024 tarih ve 95379132 sayılı yazısı.
[22] T.C. Ticaret Bakanlığının 07.08.2026 tarih ve 124982082 sayılı yazısı.